

עין משפט
גזר מצוה

יג:

אשר אנכי מצוה. דלִי כדקא אמרת הוּא לִיה למכתב אשר ציימך דמלון משמע אפילו מכאן ואילן ומי"מ אַטערִיך האלה דלִי

לאו הכי הוּא אמינא דלֶף פרשה שנייה בכלל: **אמר** רבא הלכה ברבי מאיר. והכי הלכתא דקיי"ל כרבא דהוּא בתראה: **עַל** אַבבך בעמידה. צירוסלמי מפרש לאו דלִי

היה יושב עומד אלא דאס דאס היה מהלך עומד אע"ג דב"ה אמרי כל אדם קורא כדרכו מי"מ מלוּה מן המוצחר לעמוד כשהוא מהלך לפי שאינו מיושב כל כך ואינו יכול לכזין כשהוא מהלך כאשר היה עומד וכן הלכה דמהלך בדרך מלוּה לעמוד בפסוק א' ובעינן כוונה בפסוק ראשון לבד וכן אימא בתנחומא(א) רב יהודה בשם שמואל אמר אסור לקבל עליו עול מלכות שמים כשהוא מהלך אלא יעמוד ויקרא וכשיגיע לואהבא ילך לזרכו: **שׁוֹאֵף** מפני היראה וכו'. ר"מ ור' יהודה הלכה כרבי

יהודה דלמר אפילו בלאמעט משיב מפני הכבוד א"כ נראה שמונת לענות קדיש וקדושה בלאמעט ק"ש דאין לך מפני הכבוד גדול מזה אכל בלאמעט י"ח אסור *דמשמע (ט) לקמן בפ' אין עומדין (ד' נא). (י) דצין גאולה לתפלה אין לענות וכ"ש בתפלה עצמה ומי שמתפלל לבדו וס"י מגיע למודים ישנה למודים אכל לא יאמר מודים י'ודוקא שהיה בלאמעט הצרכה אכל בסוף הצרכה לא דנראה ככורע בשביל הצרכה ואמרינן (לקמן ד' נד.) דאין לכרוע בכל צרכות אלא בלותן שמתנו חכמים ור"ת היה רגיל שהיה ממתין בעושה פלא כדי לענות קדיש וקדושה עם הלכו' והי' סובר אפי' שהה כדי לגמור את הכל אינו חוזר לראש:

^{ימים}

תורה כתיב וה"ק רחמנא אנמיירו בנייכו תורה כי היכי דליגרוסו בהו: ת"ר ³שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד יעד כאן צריכה כוונת הלב בדברי ר"מ אמר רבא הלכה כר"מ תניא סומכוס אומר יכל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו אמר רב אחא בר יעקב ובדל"ת אמר רב אשי יוכלבד שלא יחטוף בחי"ת ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' [חייא בר אבא] חזייה דהוה מאריך טובא א"ל הכין דאמליכתיה למעלה ולמטה ולארבע רוחות השמים תו לא צריכת: אמר רב נתן בר מר עוקבא אמר רב יהודה על לבבך בעמידה על לבבך סלקא דעתך אלא אימא יעד על לבבך בעמידה מכאן ואילך לא ורבי יוחנן אמר כל הפרשה כולה בעמידה ואזדא ר' יוחנן לטעמיה דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלכה כר' אחא שאמר משום ר' יהודה: ת"ר שמע ישראל ליה לרבי דמקבל עליה מלכות שמים אמר ליה ^אבר פחתי ^בבשעה שמעביר ידיו על פניו מקבל עליו עול מלכות שמים חוזר וגומרה או אינו חוזר וגומרה רבי שמעון ברבי אומר חוזר וגומרה א"ל בר קפרא לר"ש ברבי בשלמא לדידי דאמינא אינו חוזר וגומרה היינו דמהדר רבי אשמעתא דאית בה יציאת מצרים אלא לדידך דאמרת חוזר וגומרה למה ליה לאהדורי כדי להוכיח יציאת מצרים בזמנה אמר ר' אילא בריה דרב שמואל בר מרתא משמיה דרב אמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ונאנס בשניה יצא אמר ליה רב נחמן לדרו עבדיה ב'בפסוקא קמא צערן טפי לא תצערן אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה היכי הוה עביד אמר ליה בפסוקא קמא הוה קא מצער נפשיה טפי לא הוה מצער נפשיה אמר ^ארב יוסף ב'פרקין לא יקרא קריאת שמע מקרא הוא דלא ליקרי הא מייגא שפיר דמי והא רבי יהושע בן לוי ^אלייט אמאן דגני אפרקיד אמרי 'מייגא כי מצלי שפיר דמי מקרא אע"ג דמצלי נמי אסור והא ר' יוחנן מצלי וקרי שאני ר' יוחנן דבעל בשר הוה: ובפרקים שואל וכו': משיב מחמת מאי אילימא מפני הכבוד השתא משאל שאל אהדורי מבעיא אלא שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם סיפא ובאמצע שואל מפני היראה היירא שואל מפני הכבוד והיינו דר"י דתנן ר"י אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ואין צריך לומר שהוא משאל מפני הכבוד ואין צריך לומר שואל מפני הכבוד ור"מ רבי יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים

היה קורא פרק שני ברכות

אינא דמסני נה. להא דרבה צב"ח: **בפרק ראשון**. כל פרשת שמע: ע"כ **מלוּה** כוונה כו'. כולה מפרש לה ואזיל ^אה: **א"ר** יאשיה **עד** נאן. פרק ראשון: **מלוּה** כוונה כו'. קס"ד דכוונה בלא קריאה: **מכאן** ואילן. פרשת והיה אם שמוע: **שפה שימה כנגד פלג**. דהא

ושמתם דכתיב לאו בקריאה וכוונה איירי אלא בשיתת תפילין של יד שיהא שם אותה על גובה של יד כנגד הלז על קצורת הזרוע צדדיו"ן: ה"ג **הסוף בדברי טורה כתיב**. כדמוכח קרא ולמדתם אותם את בניכם וגו' ^א: **עד כאן**. פסוק ראשון לבדו: **ובדל"ם**. ולא צחי"ת דכל כמה דלמר אה בלא דל"ת לא משמעט מידי ומה בלע כהארכתו אכל דל"ת יאירך עד כשיעור שיעשו בלבו יחיד צשמים ובארץ ולאדבע רוחותיה כדמפרש לקמן: **ובלנד שלא יחטוף בחי"ם**. בשביל אריכות הדל"ת לא ימהר בקריאתה שלא יקראנה בחטף א| בלא פתח ואין זה כלום: **דאמליכסיה למעלה וכו'**. שהארכת שיעור שמתשוב בלנך ה' אחד צשמים ובארץ וד' רוחותיה: **בעמידה**. אפי' לב"ה דלמרי (ולעיל יא.) עוסקין במלאכתן וקורין ומהלכין וקורין מודים הס שזריך לעמוד במקום אחד עד המקרא הזה לפי שעד כאן מלוּה כוונה: **לא חוינא דמקבל עליה מלכות שמים**. שהיה שונה לתלמידיו מקודם זמן ק"ש וכשהגיע הזמן לא ראייתו מפסיק: **חוזר וגומרה**. לאחר שעמדו המלמדים: **דקא מהדר**. לשנות לתלמידים בכל יום שמעתא דאית בה יציאת מצרים במקום פרשת יציאת ואמת ויליב: **זמנה**. בזמן ק"ש: **בפסוקא קמא לערן**. אם ראייתו מנמנס לערני עד שאנער יפה בפסוק ראשון: **פרקין**. שוכב על גבו ופניו למעלה: **לייט אמאן דגני אפרקיד**. שמה יתקפה אצרו בתוך שנתו ונראה לרצים והוא דרך גנאי: **מייגא**. ליטן: **כי מצלי שפיר דמי**. כשהוא מוטה על דרו מעט שפיר דמי אכל מקרי ק"ש אפילו מצלי נמי אסור שמקבל עליו מלכות שמים דרך צררה וגאוה: **לנל אדם**. אפילו אינו נכבד: **חסורי מחסרה**.

דכזה ליה למתני צמרייהו אין צריך לומר ותו ליכא למקשי מידי: **אחי**

וגומרה בר קפרא אומר אינו חוזר וגומרה רבי אומר חוזר וגומרה א"ל בר קפרא לר"ש ברבי בשלמא לדידי דאמינא אינו חוזר וגומרה רבי אשמעתא דאית בה יציאת מצרים אלא לדידך דאמרת חוזר וגומרה למה ליה לאהדורי כדי להוכיח יציאת מצרים בזמנה אמר ר' אילא בריה דרב שמואל בר מרתא משמיה דרב אמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ונאנס בשניה יצא אמר ליה רב נחמן לדרו עבדיה ב'בפסוקא קמא צערן טפי לא תצערן אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה היכי הוה עביד אמר ליה בפסוקא קמא הוה קא מצער נפשיה טפי לא הוה מצער נפשיה אמר ^ארב יוסף ב'פרקין לא יקרא קריאת שמע מקרא הוא דלא ליקרי הא מייגא שפיר דמי והא רבי יהושע בן לוי ^אלייט אמאן דגני אפרקיד אמרי 'מייגא כי מצלי שפיר דמי מקרא אע"ג דמצלי נמי אסור והא ר' יוחנן מצלי וקרי שאני ר' יוחנן דבעל בשר הוה: ובפרקים שואל וכו': משיב מחמת מאי אילימא מפני הכבוד השתא משאל שאל אהדורי מבעיא אלא שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם סיפא ובאמצע שואל מפני היראה היירא שואל מפני הכבוד והיינו דר"י דתנן ר"י אומר באמצע שואל מפני הכבוד ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ואין צריך לומר שהוא משאל מפני הכבוד ואין צריך לומר שואל מפני הכבוד ור"מ רבי יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים

וגומרה בר קפרא אומר אינו חוזר וגומרה רבי אומר חוזר וגומרה א"ל בר קפרא לר"ש ברבי בשלמא לדידי דאמינא אינו חוזר וגומרה היינו דמהדר רבי אשמעתא דאית בה יציאת מצרים אלא לדידך דאמרת חוזר וגומרה למה ליה לאהדורי כדי להוכיח יציאת מצרים בזמנה אמר ר' אילא בריה דרב שמואל בר מרתא משמיה דרב אמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ונאנס בשניה יצא אמר ליה רב נחמן לדרו עבדיה ב'בפסוקא קמא צערן טפי לא תצערן אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה היכי הוה עביד אמר ליה בפסוקא קמא הוה קא מצער נפשיה טפי לא הוה מצער נפשיה אמר ^ארב יוסף ב'פרקין לא יקרא קריאת שמע מקרא הוא דלא ליקרי הא מייגא שפיר דמי והא רבי יהושע בן לוי ^אלייט אמאן דגני אפרקיד אמרי 'מייגא כי מצלי שפיר דמי מקרא אע"ג דמצלי נמי אסור והא ר' יוחנן מצלי וקרי שאני ר' יוחנן דבעל בשר הוה: ובפרקים שואל וכו': משיב מחמת מאי אילימא מפני הכבוד השתא משאל שאל אהדורי מבעיא אלא שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם סיפא ובאמצע שואל מפני היראה היירא שואל מפני הכבוד והיינו דר"י דתנן ר"י אומר באמצע שואל מפני הכבוד ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ואין צריך לומר שהוא משאל מפני הכבוד ואין צריך לומר שואל מפני הכבוד ור"מ רבי יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים

וגומרה בר קפרא אומר אינו חוזר וגומרה רבי אומר חוזר וגומרה א"ל בר קפרא לר"ש ברבי בשלמא לדידי דאמינא אינו חוזר וגומרה היינו דמהדר רבי אשמעתא דאית בה יציאת מצרים אלא לדידך דאמרת חוזר וגומרה למה ליה לאהדורי כדי להוכיח יציאת מצרים בזמנה אמר ר' אילא בריה דרב שמואל בר מרתא משמיה דרב אמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ונאנס בשניה יצא אמר ליה רב נחמן לדרו עבדיה ב'בפסוקא קמא צערן טפי לא תצערן אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה היכי הוה עביד אמר ליה בפסוקא קמא הוה קא מצער נפשיה טפי לא הוה מצער נפשיה אמר ^ארב יוסף ב'פרקין לא יקרא קריאת שמע מקרא הוא דלא ליקרי הא מייגא שפיר דמי והא רבי יהושע בן לוי ^אלייט אמאן דגני אפרקיד אמרי 'מייגא כי מצלי שפיר דמי מקרא אע"ג דמצלי נמי אסור והא ר' יוחנן מצלי וקרי שאני ר' יוחנן דבעל בשר הוה: ובפרקים שואל וכו': משיב מחמת מאי אילימא מפני הכבוד השתא משאל שאל אהדורי מבעיא אלא שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם סיפא ובאמצע שואל מפני היראה היירא שואל מפני הכבוד והיינו דר"י דתנן ר"י אומר באמצע שואל מפני הכבוד ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ואין צריך לומר שהוא משאל מפני הכבוד ואין צריך לומר שואל מפני הכבוד ור"מ רבי יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים

ויקבל עליו עול מלכות שמים ואחר כך (יחזיק) [יחזור] לדרך. אבל האומר שאם היה יושב עומד טעות הוא בידו. בשעה שמעביר ידיו על פניו מקבל עליו עול מלכות שמים. רבי בעת שהיה מעביר ידיו על פניו רחצם במים היה אומר שפע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ומקבל מלכות שמים עליו. והוא דאמר חוזר וגומרה אפרשת ואמר קא' דפריש בירושלמי כד תחמיניה לרבי יחיב ידיו על אפיו הוויא שעתא מקבל מלכות שמים, א"ל ואין צריך להוכיח יצי"מ כי ואע"ג דאמר ר' שמעון חוזר וגומרה הוה מהדר אשמעתא דאית בה יציאת מצרים כדי להוכיח יצי"מ בזמנה. אמר רב יוסף פרקין לא יקרא ק"ש. פרקין, רבותי' הגאונים פירשו השוכב על שדרו ופניו למעלה. ור"א הישן על פניו משום דאית לאחזמוי ודייק פרקין אפוי בקידה. ומראין הדברים האמורים בנדה שהוא כן, פרקין אפי' למגני הכי אסור וכשי"כ לק"ש. מיהו אם שוכב מוטה מצד כסליו שפיר דמי למגני אבל לק"ש אפי' מוטה לא. ואם הוא בעל בשר כגון ר' יוחנן ואז מצלי וקרי שפיר דמי.

מסורת הש"ס

א) תוספתא פ"ב ה"ב, ב) ספרי פרשת ואמתן [נמנחות ז' א; א] (פ"י בן גדולים ע"ין שבת ג' טג, מיר טו, וברש"י שם, ד) נאלא יראו עיניו כשהוא מסבין ומתמנה ערוך בערך גר פתמי וע"ש עוד פ"י אחרים, ט) מה דף יד, ו) [ותית לייט לקמן טו, קדושין ג; וטס נמקן, ז) [נדברים יא, ח] ריש פרשת קר, ט) י"ל ממאי דלמרי' הסם א"א דבר לאחר אמת ויליב ובגדיתס הרי"ף ור"ש ע"ש כ"יה בחלוסי גיטסו' והוא דחוק ולעניד י"ל דמשמע לעיל ט' ו' ונשי' מוס' לקמן כא: ד"ה פד,

ⓘ

הגהות הב"ח

א) רש"י י"ב ע' כאן וכו' ואזיל הכ"ד וזחי"כ מ"ה עד כאן ויתבת א"ר יאשיה נמקן: ב) תוס' ד"ה שלא מפני היראה וכו' באלמנע י"ח אסור דמשמע, ג"ב וכן משמע בפ' מי שממו דף ק"א ע"ב:

ⓘ

גליון הש"ס

גב' ו' ק"ש של רוח"נ ע"י ברי' ופירקי' יא. ד"ה תמתי' האומנין:

תוס' ד"ה שואל ב' דמשמע ב' ע' משנות בלר שבת סימן י':

ⓘ

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה ובלנד כו' בחטף (נלא) מו"מ:

ⓘ

לעני רש"י

ברדיון. הולק ובהרני (של הורעט).

ⓘ

מוסף רש"י

שתהא שימה כנגד הלב. קיצות כנגד הל' היל' (תוחות זר). כיוון דאמליכתיה למעלה ולמטה ולארבע רוחות השמים. על שם ככל הילודים, על שם (מלכ' א יא) כי ממוחט ששם ועד מנחל גדול שני גנוים, ואלהבד רוחות והסחוס יליחורו כנולן על שם (נדברים ג' כז) ותמתת וזעות עולם, ובארבע רוחות היקיעיש לידע ולסודיע שזין דיחודי' אלא רשות אחר, כי כנולן אלא רשות ועוד הסי' דדשקין הסם (ממלמא בשלה) ה' בלאות שמו, אמת הוא בלאות של, לומר שהוא מלך כנולן (סידור רש"י ט"ו יד, תוס' ס"ו ט"ב, ב' פתחי. בן גדולים (שבת ג' כז): א: בט על תלמיד חכם (נדר וט), דגני אפרקיד. פניו למעלה, וגנות הוא שפסמטס שיתקפה אכר תוך שנתו ומתנה ועוד שריו ממוחות לו על אצרו ומתמטס (נדה יד), אע"ג דמצעלי נמי אסור. אלא אם כן עיבז או שוכב טול על דרו (שם).

ⓘ

רב ניסים גאון

ההוא מיבעי לי לבדרי יצחק דאמר ר' יצחק צריכה שתהא שימה כנגד הלב. אפתילין של יד קאי ועיקרה בסס' דמנחות (דף יד) כפר' הקומין את המנחה: שאני ר' יוחנן דבעל בשר הוה. איתיה לפירושיה בבבא מציעא בפי' השוכר את הפועלין (דף פ"ג) אמר (רבא) [רב פפא] בארתי דר' יוחנן בת' ה' קבין ואמרי לה בת' ג' קבין:

מסורת הש"ס

(א) נשנת דף כג: (ב) סוטה ד: (ג) ע"י רש"י(ד) לקמן דף נה: (ו)שם איתא ר' זעירא וז"ה כשאלמות] (זכפ' מקץ), (ח) י"ל ואמר], (ו) י"ל עד שתפלה, (י) נפותחות צנרון כ"ל רש"י(א), (ב) פסחים פ"י ה"ה,

תורה אור השלם

- חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא: ישיעיהו ב כב
- צדק לפניו יִחַלֵּף וְיִשֵּׁם לַדֶּרֶךְ פָּעִמָּה:

החלים מה די

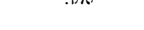
- יִרְאֵת יְיָ לְחַיִּים וְשָׁבַע לְקֵץ בֶּל יִפְקֹד רָעָה:

משלי יט כג

הגהות הבי"ח

- גמ' מהו שיפסיק מי אחריו: (ב) תוס' ד"ה ימים וכו' מתי דהוה גולגל ואתקיעות דמי נט':
- בא"ר אינו מיושב דהרי סופה משמע: (ד) בא"ר בירושלמי והרי סופה והו' (ה) בא"ר מהו שנמעינן מן הדל':

גליון הש"ס

גמ' בפעמתי ב"ר. ילקוט ש"ח י"ד בפרק ופיוט העם חת יומנו:

מוסף רש"י

כאילו עשאו במה. עבודת סוכנים (סוטה ד). אל תקרי **שבע** אלא **שבע**. ו' ג' ליות ילין ולא יפקד בשום מלוט הרי הוא רע וטועאס אותו ואין מראים לו כלום (קמון נה).

רב ניסים גאון

אביר (רבא) (רבה) ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל כו'. איתיה לפירושיהו במסכתא תענית בפר' בג' פרקים בשנה (דף כז). דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהורזק י"ח ימים יחיד גומר בהן את ההלל כו' ורחם נמי אמרינן אמר (רבה) (רבא) זאת אומרת הלל דראש חדש לאו דאורייתא ולפיכך חתיר רבא לפסוק בו אפי' באמצע הפרק:

אחי. כך שמו: **סנא דבי רבי חייא**. שהיה שונה בצית רבי חייא: **מהו שיפסיק**. לשאלת שלום: **ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל**. שהוא חובה לכל אדם והס אחד ועשרים יום בשנה כדאמרינן במסכת ערכין (ד' י:): **מהו שיטעוס**. את התבשיל לדעת אם נרץך מלח או תבלין: **מטעמת**. טעימת תבשיל:

רביעסא. רביעית הלוג: **חדלו לכם**

מן האדם. קשים לכם לעסוק בכבוד המקום אל תמטסקו בכבוד אדם דאי לאו הכי למה ליה לחדול: **ושמואל**. לא דריש לשון גְּמָה אלא כמשמעו גְּמָה חשבתו לזה שהקדמת כבודו לכבודי: **שואל מפני הכבוד**. והא ק"ש קודם תפלה הוא וקמני שואל: **תרגמה ר' אבא**. להא דרז שמואל דאסרי: **במשכים לפסחו**. אצל פגעו צדק שואל: ה"ג אמר רב אידי **בר אבין אמר רב יוחנן בר אשיאן אסור לאדם לעשות תפלין קודם שיטפלו**: **דנק**. תפלה שמנדיקו לצורא וסדר וישם פעמיו לרבי תפלין: **אל תקרי שזע אלא שזע**. ילין כל יפקד מן השמים תכלום הרי הוא רע לכן אין משיחין לפקדו: וה'

הוה ולא פסיק ליה שאני רב בר שבא דלא חשיב עליה דרבינא: בעי מיניה אשיאן תנא דבי ר' אמי מר' אמי השרוי בתענית מהו שימעום אכילה ושתיה קביל עליה והא ליכא או דילמא הנאה קביל עליה והא איכא א"ל טועם ואין בכך כלום תניא גמי הכי *מטעמת אינה טעונה ברכה יוהשרוי בתענית טועם ואין בכך כלום עד כמה ר' אמי ור' אסי טעמי עד שיעור רביעתא: אמר רב תכל הגותן שלום לחבירו קודם שיתפלל כאלו עשאו במה שנאמר יחדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא א' אל תקרי במה אלא במה ושמואל אמר במה חשבתו לזה ולא לאלוה מתיב רב ששת בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב תרגמה ר' אבא במשכים לפתחו א' (א"ר יונה א"ר זירא כל העושה חפציו קודם שיתפלל כאלו בנה במה א"ל במה אמרת א"ל לא אסור קא אמינא וכדרב אידי בר אבין ד)אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן יאסור לו לאדם לעשות חפציו קודם שיתפלל שנאמר יצדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו ואמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן וכל המתפלל ואח"כ יוצא לדרך הקב"ה עושה לו חפציו שנאמר צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו: (ו)א"ר יונה א"ר זירא א' כל הלן שבעת ימים בלא חלום נקרא רע שנאמר וישבע ילין בל יפקד רע אל תקרי שבע אלא שבע א"ל רב אחא בריה דרבי חייא בר אבא הכי א"ר חייא א"ר יוחנן כל המשביע עצמו מדברי תורה ולן אין מבשרין אותו בשורות רעות שנאמר ושבֵע ילין בל יפקד רע: אלו הן בין הפרקים וכו': א"ר אבהו א"ר יוחנן יהלכה כר' יהודה דאמר בין אלהיכם לאמת ויצִיב לא יפסיק א' א"ר אבהו א"ר יוחנן מאי טעמיה דרבי יהודה דכתיב

היה קורא פרק שני ברכות

יד.

ימים שהיחיד גומר בהם את ההלל. לאו דוקא יחיד אלא אפילו צבור קורא יחיד כיון שאין כל ישראל ציחד כמו שהיו בשמיטת פסחים צ"ד צניסן ולאו דוקא גומר דודאי ק"ל דימים שאין יחיד גומר את ההלל אין חובה לאמרו כלל אפילו בדילוג דהכי משמע צערכין (פ"ג ד' י:) דחשיב כ"א יום

דיחיד גומר בהן את ההלל ופרקי ר"ה וי"כ נמי לימא משמע דבשאר ימים טובים כמו בראשי חדשים פשיטא ליה דאין לומר מדלא חשיב יותר מכ"א יום וגם מדלא קאמר לגמור ברה"י וצ"ה דלא הוה משמע דבשאר ימים טובים כמו ברה"ט ודאי אין גומרינן אצל קורין אצל עתה משמע אפילו קורין לא וכן משמע בפרק בתרא דתענית (ד' כח:) רב איקלע לצבל חנוסה דהו קא קרו ברה"ט סבר לאפסוקינהו. פירוש שהיה סובר שהיו גומרים אותו כיון דחזא דקא מדלגי דלוגי אמר ש"מ מנהג אצותיהם צדיקים אלמא דימים דאין גומרינן בהן הלל אין חובה לאמרו ומה שאנו אומרינן אותו היינו משום מנהג. וכתוב במחזור ויטרי כיון שאינו אלא מנהג צעלמא לא מצרכינן עליה כדלמאר פרק גולג וערצה (סוכה ד' מד:) אין מצרכין על דבר שהוא מנהג. ומישר אומר ר"מ דאינו ראייה דאטלטול ודאי לא מצרכינן אצל על מזבח פשיטא דמצרכינן דהא חזינן כל יו"ט שני אינו אלא מנהגא ומצרכין והכא נמי משמע דמצרכין דאי לא מצרכין מאי הפסקה שייך בה ועוד ראייה דמצרכינן על מנהגא מהא דרז על צדי כנישתא וכו' ואם לא צרכו בתחלה אמאי לא הרגיש רב דהוה מנהגא עד שדלגו אלא צודאי צרכו מפני שמצרכים צטוב על מנהגא ובצטיל כן לא הרגיש עד הדלוג וא"ת אמאי לא אסיק אדעמיה אם צרכו לקרות או לגמור וי"ל דצדק אין לחוש שצטוב יכול לצרך לגמור אפי' כשהוא מדלג או איפכא ומה שמצרכין כך על הדלוג לקרות וכשהן גומרינן לגמור כדי שלא יטעו ומשום הכי לא היה יכול להצין מתוך הכרעה עד הדלוג יש שרוצין לומר דיחיד האומר הלל בימים שאין גומרינן שאין לו לצרך ומישרו השר מקווי' היה אומר דכיון

שרצה לחייב עצמו מצרך ואין זה צרכה לצטלה מידי דהוה גולג (ב) ואתפילין דהני גשי מצרכות אע"ג שאין חייבות וציליני פסחים יש שמצרכין פעמים בתחלה לקרות ואחר הסעודה אחר שפון מצרכין לגמור ומיימי ראייה מירושלמי (דפרק א') מנהיא דמיימי עליה דכל הצרכות י' פותחין צנרון חוץ מן הצרכות הסמוכות לחצרתה וצרכת הפירות והמלות ופרקי' בירושלמי עליה והא איכא גאולה פירוש אשר גאלנו דסמוכה לחצרתה ואמאי פותחת צנרון שנייא דאם שמעה צבהכ"ג ילא ופרקי' והרי סופה פירוש יהללון דאינה סמוכה שהסעודה מפסקת ואפי"ה אינה פותחת צנרון ומשני שמים הנה אחת להבא אחת לשעבר פירוש אחת להבא זו היא אותה צרכה שמצרכין אחר אכילה לגמור ולאותה צרכה היא סמוכה אחת לשעבר היינו אותה שצירך קודם אכילה אלמא דמצרכין שני פעמים אצל זה הפירוש אינו מיושז דהרי א' סיפא משמע דקאי אצרכה דאשר גאלנו דקאי צה מתחלה אלא ודאי אצרכה דאשר גאלנו קאי כאשר אפרש מיהו משמע בירושלמי כאשר פירשתי תחלה שהיו מצרכין ז' פעמים תחלה וסוף אצל אומר ר' יהודה דזו היא תמיהא גדולה מאחר שצירך קודם אכילה אמאי מפסיקן ואוכל צינתים שהרי בימים שאין יחיד גומר בהן את ההלל כיון שצירך תחלה כמו הכא אינו מותר לפסוק אלא מפני הכבוד דאי בשלא צירך אמאי לא יפסיק באמצע אפילו שלא מפני הכבוד הא לא היה מפסיק שום צרכה אלא נראה הא דפריך בירושלמי הרי גאולה דמשמע דמצרכין עליה בתחלה איירי באדם שעושה הסדר צבת אחת שאז אינו מפסיק שאינו נרץך אצל אנו שמפסיקין לאכול אין לנו לצרך כלל לא בתחלה ולא בסוף והא דקאמר בירושלמי והרי א' סיפא זהו אשר גאלנו דחותמת צנרון ואמאי והא הודאה צעלמא היא כצרכת פירות ואמאי חותמת צנרון ומשני שמים הנה שמי גאולות אחת להבא אחת לשעבר פירוש לעמיד כמו יגיענו וגם היא ארוכה קצת וגם יש צה לשעבר כמו אשר גאלנו מגאולת מזרים לפיכך חותמת צנרון ומה שהקשה מיהללון שאינה סמוכה לפי מה שפרשתי עתה ואפי"ה אינה פותחת צנרון יש ליתן טעם לפי שהיא הודאה צעלמא ואפילו שהיא ארוכה קצת תקנו צה חתימה ולא פתיחה כמו אלהי נשמה. וכן משמע בירושלמי שהיה דרכן לומר הלל צבית הכנסת ואח"כ שותין כוסות שלהם צביטם בלא שום סדר דצעי בירושלמי (פ' ע"פ) שחאן צבת אחת מהו פירוש זה אחר זה בלא הלל וסדר צינתים מהו א' שמעינן מן הדא דא"ר יוחנן הלל אם שמעה צבית הכנסת ילא וכן משמע בתוספתא א' דמי שלא היה יודע ונכנס צבית הכנסת וכו' והשתא נמי מיושז דצצטיל כך פותחת צרכה דאשר גאלנו צנרון דטעמא שאינה סמוכה כי הא דאם קרא הלל צבהכ"ג ילא: **אין דיבמא הנאה קביר ע"יה**. האי לישנא משמע דמיירי בתענית יחיד שקבל עליו אצל בתענית הכתוב לא: **מזועם ואין בכך בלום**. פירש ר"ח שחחר ופולט דלא חשיב הנאה מן הטעימה אצל בולע לא אפילו בשאר תעניות ומשום הכי הפולט אינו נרץך צרכה שאינו נהנה: **במשכים** לפתחו. וכן הלכה אצל פגעו צאקראי מותר: למא

עין משפט ור מוצוה

יג א טור שו"ע אורח סימן תרלז סעיף ב:

יד ב מ"י פ"ג מהלכות מטהה הלכה ט טור שו"ע אורח סימן תכב סעיף ד (וס' תפח סעי' א) וסימן תרמד סעיף א:

טו ב מ"י פ"א מהלכות צרכות הלכה ב סמג (הלכות צרכות) עשין כז טו"ש"ע אורח סימן יי סעיף ב:

טז ד מ"י פ"א מהלכות תענית הלכה יד טו"ש"ע אורח סימן תקסז סעיף א (נר אלמס תענית פ"א דף קעג):

יז ה מ"י פ"ו מהלכות תפלה הלכה ד סמג עשין יט טור שו"ע אורח סימן פט סעיף ב: יח ו (מ"י) שם סמג שם טו"ש"ע א"ר סינף ג: יא מ"י שם טו"ש"ע שם ע"ש צצ"ן

יב ח מ"י פ"ב מהלכות ק"ש הלכה ח סמג עשין יט טו"ש"ע אורח סימן סו סעיף ה:

רבינו חננאל

ר' יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפיקים שואל מפני הכבוד ומשיב הלום לכל אדם. הלכה כר' יהודה. (וימים שאין היחיד גומר בהן את ההלל וכו'. ע"י פ"י ר"ח תענית כח, כן). והשרוי בתענית טועם ואין בכך כלום. כגון שחזור ופולטו דלא חשיבה הנאה מן הטעימה וגם אין צריך ברכה. ולכך טעמי ר' אמי ור' אסי עד כדי רביעית. ודוקא בתענית יחיד כדאמרינן הנאה קביל עליה אבל תענית כתוב לא. ועד כמה ר' אמי ור' אסי טעמי עד שיעור רביעתא. פירש הגאון ו"ל עד שיטעמו בפעם אחת רביעית, אלא בכל יום התענית בכמה פעמים היו טועמים עד כשיעור הוה. אמר ר' אבהו א"ר יוחנן הילכתא ברבי יהודה דאמר בין ויאמרו לאמת ויצִיב לא יפסיק. מ"ט דכתיב וחי' אלקים אמת, וצריך לדבק אני ה' הברכה, ורבא אמר אינו חחר ואומר אמת אלא משלים כל חומד בתפלה. וקיימא לן כרבא דברתיא הוא והיה רבא מנגה כל האומר פעמים.